

Kurs i klinisk hypnos för legitimerade psykoterapeuter med tillämpning i psykoterapeutiskt arbete med komplext traumatiserade patienter med dissociativ problematik

Start 1–2 oktober 2021, totalt omfång 64 timmar

Anna Gerge

anna@insidan.se

www.hypnosterapi.nu

KURSBESKRIVNING

Huvuddelen av utbildningen är upplevelsebaserad och syftar till att deltagarna ska kunna tillgodogöra sig gedigna metoder, baserade i den kliniska hypnosens tradition, för det egna kliniska arbetet. För att ge optimalt utrymme för implicit lärande och som en anpassning till covid-19 antas endast sex personer per kurs.

Den kliniska hypnosens rikhaltiga erfarenhet av att arbeta med förändrade medvetandetillstånd från Pierre Janet och framåt utgör utbildningens grund som i denna kurs fördjupas och breddas.

Utbildningens tillämpning betonar av ett patientcentrerat perspektiv, där uppmärksammandet av den enskilda personens unika livshistoria – narrative, resurser och symptom kan sammanfattas med att ”patienten är manualen”, naturligtvis relaterat till rådande evidens och Socialstyrelsens riktlinjer.

Hypnosmetodiken kompletteras med uppdaterad kunskap om modern affektiv neurovetenskap, inlärningspsykologi och relationell psykologi med ett särskilt fokus på att kunna förstå och lugna kroppsligt uttryckta fenomen av utmattnings-, spänning- och smärta samt vanliga mentala uttryck kopplade till depression, psykosomatik och mer komplex stressrelaterad ohälsa inklusive PTSD och de komplexa posttraumatiska tillståndens samsjukligheter, inklusive patologisk dissociation.

Utbildningen ger:

Redskap och förståelse för vikten av att initialt lugna och reglera en stor grupp av primärvårdens och specialistpsykiatriens patienter samt hur relation och metod samverkar i detta arbete.

Fördjupad kompetens för att arbeta med förändrade medvetandetillstånd samt förstå värdet av att inducera hyperempirisk trans till här och nu för mer komplext traumatiserade patienter.

Förståelse för vikten av att bidra till en förändring av neuroception (den omedvetna kontinuerligt pågående bedömningen av om situationer är trygga, hotfulla eller livsfarliga) och därmed bidra till en ökad förmåga hos patienter att uppleva en begynnande trygghet, vilsamma tillstånd och kunna relatera till själv och andra, här och nu, samt hur klinisk hypnos kan bidra till detta.

Fördjupad förståelse för hur klinisk hypnos, inklusive imaginativa tekniker som inducerar transtillstånd, kan användas för reglering och förändring av mer komplexa

anspänningstillstånd och dysreglering av affekter, inklusive alexithymi (oförmåga att uppmärksamma och benämna affektiva tillstånd).

Redskap och förståelse för hur fördjupad diagnostik och bearbetning kan ske med hypnosbaserad metodik.

Möjlighet till reflekterande kring hur klinisk hypnos kan integreras i såväl psykodynamisk, som kognitiv och KBT-inriktad psykoterapi och psykologisk behandling samt förståelse för hur likheter och skillnader i de olika skolbildningarna i förhållande till implicit fungerande kommer till uttryck i behandlingsarbete.

Fördjupad förståelse för vikten av egenvård i mötet med dysreglerade patienter.

Kursstart: 1–2 oktober 2021

Kursort: Stockholm

Datum: Klockan 09:00–18:00, fredag–lördag 1–2 oktober, samt fredagarna: 29 oktober, 26 november 2021 samt 14 januari och 11 februari 2022.

Kostnad: 20 000 kr + moms, medlemmar i ESTD, (www.estd.org) liksom medlemmar i SFKH - Svenska föreningen för klinisk hypnos (www.hypnosforeningen.se) erhåller 500 kr i rabatt. Om du är/blir medlem i bägge föreningarna erhåller du 750 kronors i rabatt.

Omfång: 64 timmar teori och metod

BOKNINGSVILLKOR Efter kursanmälan skickas en bekräftelse på erhållen utbildningsplats. Vid avbokningar mellan 45 och 14 dagar innan kursstart debiteras 50 % av kursavgiften, därefter debiteras hela kursavgiften. Vid förhinder kan kursplats överlåtas till annan behörig deltagare om detta anmäls i förväg. Kursavgifter på mer än 10 000 kr kan delas upp på 2 fakturor. 50 % före kursstart och resterande efter halva kursiden.

I kursavgiften ingår förmiddags- och eftermiddagsfika samt följande böcker:

Gerge, A. (2009) *Hypnos i psykoterapeutiskt arbete - ett integrativt perspektiv*. Stockholm: Insidan.

Gerge, A. (red) (2010) *Psykoterapi vid dissociativa störningar*. Stockholm: Insidan.

Gerge, A. & Rosén, G. (red) (2011) *Klinisk hypnos vid smärtbehandling : metod och evidens*. Stockholm: Insidan.

Gerge, A. (2013) *Hypnosbaserad Ego State-terapi*. Stockholm: Insidan.

Samt ett större antal artiklar och kliniska instrument.

Observera dock att utbildningen är upplevelsebaserad och det lärande som betonas vilar i egenupplevelsen av metoderna samt i reflekterandet kring hur dessa kan tillämpas i det egna patientarbetet. Max 8 deltagare per utbildningsomgång.

Kursmoment:

Introduktion

Presentation, litteraturgenomgång, Kort exposé över hypnosens utveckling, historia och användningsområden.

Introduceras: Hypnos i psykodynamiskt förankrad teori, i kognitivt orienterad terapi och i KBT-behandling, hypnos som arbete med anknytning, Ego State-terapi; att bejaka alla aspekter av personligheten, att ta emot allt som patienten presenterar som meningsfullt.

Milton Erickson och kommunikationens betydelse. Jay Haleys beteendeterapeutiska drastiska förändringsstrategier. Watzlawick, Weakland och Fish: Förändring ur ekologiskt systemperspektiv.

Imaginativ metod, praktiska övningar (Joseph Shorr). Imaginativa övningar som diagnostik, prognos och projektiva instrument.

Hypnos i fas I arbete – stabilisering. Metoder för att lugna och reglera så att interpersonell reglering genererar självreglerande förmågor.

Tema psykosomatik och kroppsligt uttryckt förhöjd anspänning och dysreglering hos specialistpsykiatrins patienter.

Genomgång och uppföljning av Shorr-övningar: Hur kan den diagnostiska hypotesen användas i den terapeutiska processen: FTS, Finish The Sentence (djur ur huvud och mage m.fl.).

Teoretisk genomgång av IMR (Ideo Motor Response) och Watkins Affect Bridge; exempel på praktisk tillämpning ges.

Semantiskt minne, episodiskt minne och kroppsminne. Hypnos och Dissociation.

Släktskapet mellan hypnos, mental träning, fokusering (Gendlin 1978) och EMDR.

Imaginationer i syfte att påverka psykosomatiska problem genererade ur "allostatic load" (förhöjd arosalnivå) t ex efter psykisk traumatisering.

Induktion via andning, "nyttjandepincipen" och visualisering som verktyg för fördjupad trance. Självhypnos för hälsa och avspänning.

Affektiv neuropsykologi och förändrade medvetandetillstånd

Progressiv avslappning. Begreppet "det undermedvetna" i klinisk hypnos. Det undermedvetna som källa till material och jag-stärkande resurser i hypnosterapi.

Att arbeta med "the embodied felt sense" I, inklusive Gendlins fokuseringsteknik.

Kroppskänedom och perception vid hypnotiska tillstånd. Redovisning av neo-ericksonianska kroppsligt förankrade hypnostekniker. Det parasympatiska/sympatiska nervsystemet.

Smärtbehandling.

Fallbeskrivningar, imaginativa tekniker för smärthantering.

Fallbeskrivningar. Självhypnos för resursinstallationer.

Hypnosbehandling vid PTSD, komplex PTSD, dissociation och psykotiska tillstånd.

Fallbeskrivningar. Dissociativa tekniker för att underlätta terapeutiskt återupplevande av traumatiska händelser under hypnos. Minnesforskning om traumatiska minnen. Hypnos och Ego States, övning: att medvetandegöra och integrera olika Ego States (visualisera, uppleva och bearbeta psykisk konflikt).

Förenklat Ego State-arbete/Internal Family Systems. Avslappningsövning med muskulär avspänning och suggestioner om inre läkande, reparation och underhåll av kroppen.

Kroppsliga tillstånd som Ego States.

Hypnos och teorin om strukturell dissociation (van der Hart, Nijenhuis och Steele) kopplat till tillämpningen av Ego States och Watkins och Watkins Ego State-teori.

Teoretisk genomgång av: Ambivalent motivation. Symtomlindring vid dissociation - att överkomma fobin för traumatiskt material och den inre världen. Repetition av momentet om självläkning och dess mekanismer. Hur tranacetillstånd underlättar homeostatisk reglering, bearbetning och nyorientering. Avspänning, rytm och koncentration (avskärmning och fokuserad uppmärksamhet) för inledning till trance.

Ego State övningar som: Trygg plats för många själv, Sammanträdesrummet, Barnet i brunnen m.fl. med efterföljande diskussion om terapeutiskt förhållningssätt vid olika övningar. Teoretisk genomgång av övning med åldersregression.
Hypnos för härbärgerande av traumatiskt material, bearbetning och nyorientering till livet efter traumat.
Teoretisk genomgång av Ego States (som intrapsykisk modell).

Hypnos för härbärgerande av traumatiskt material, bearbetning och nyorientering till livet efter traumat II.

Tillämpning och fördjupning av tidigare material av.
Reflekterande över konsekvenser för det egna arbetet.
Att arbeta med tidsdistortioner, jaget från det förflutna, jaget från framtiden.
Fördjupade/fördjupande övningar utifrån gruppens behov.

Imaginativa övningar/parallella metoder i dröm-, bild- uttryckande konstterapiarbete.

Imaginativ övning: Tågresa respektive rum i korridor. Övningens syfte: Att utifrån behandlingens aktuella tema ge tekniker för att nå djupare material för bearbetning. Att adressera och samarbeta med för-/undermedvetna strukturer hos patienterna. Att finna personliga resurser för att stärka självkänslan, eller identifiera signifikanta händelser. Avslappning som induktion till trance. Hantering av motstånd som ett språk. Konsten att uppskatta detta språk; nyttjandepincipen. Sinnesmodaliteternas betydelse och det associativa minnets funktion för bildandet och erinrandet av minnen. Hur terapeutiskt förhållningssätt följer eller förtydligar patientens upplevelse, att varje persons problematik behandlas unikt. Fallbeskrivningar för att förtydliga arbetet med ”optimal responsiveness”.

Det hypnosterapeutiska hantverket I

Att använda det metaforiska språket för att nå förspråkliga (implicita) strukturer hos patienterna.

Det hypnosterapeutiska hantverket II

Att utveckla ”optimal responsiveness”, ”leda genom att följa”. Övningar i Ericksonianska hypnosprinciper utifrån genomgång av Milton H Eriksons arbete. Konsekvenser av detta för psykotraumatologiskt arbete.
Att bygga egna övningar.
Målbildsarbete inför fortsatt egen utveckling.

Det hypnosterapeutiska hantverket uppföljning

Reflektion kring svårigheter och möjligheter.
Överföringsfenomen och parallellprocesser i hypnosterapeutiskt arbete, iakttagelser och synsätt.
Överföringsfenomen och parallellprocesser i hypnosterapeutiskt arbete med traumapatienter och/eller höggradigt dissocierade patienter.
Att använda det metaforiska språket för att nå förspråkliga (implicita) strukturer hos patienterna II.
Att utveckla ”optimal responsiveness”, ”leda genom att följa”.

Fördjupning; Övningar i Ericksonianska hypnosprinciper.

Att bygga egna övningar. Ekologiskt förhållningssätt. Ideo-dynamiska responser II. Att arbeta med ”the embodied felt sense” II.
Fokuserad akupressur som självhypnos, likheter och skillnader i förhållande till neo-Ericksoniansk hypnos.
Fraktionerad trance (Kluft 2013).

Hypnos vid regressiva tillstånd, flashbacks, dekontextualiserade flashbacks och dissociativa psykoser. Att lära ut självhypnos till människor med stark ångest, flashback-tillstånd och/eller dekontextualiserade flashbacks (pseudo-hallucinationer).

Fallbeskrivningar

Det konkreta symboliska språket. Nyttan av terapeutens kunskap om symboliskt språk, från hypnos, inre bildarbete och drömarbete.

Ökad förståelse av orsakerna till vakna traumainducerade transtillstånd samt hur dessa kan hanteras och hävas med fokuserad uppmärksamhet som kan leda till ett förändrat medvetandetillstånd som för personer ut ur den negativa transen.

Hur hypnos kan optimera fasspecifik traumabearbetning.

Stabilisering, genomarbetning, att gå vidare – olika övningar för olika faser och läkningsprocesser. Att hela något som brustit visavi att skapa något som ännu inte tagit gestalt. Fallbeskrivning i förhållande till dysfunktioner i affekt- och impulsreglering, uppmärksamhet, relationer till andra, somatisering samt återupprättande av berättelsen om självet som kongruent och fungerande (narrative).

Fördelar och begränsningar med hypnosterapeutiska metoder i psykoterapeutiskt arbete.

Hypnos i förhållande till EMDR II.

Målbildsarbete inför fortsatt egen utveckling.

REKOMENDERAD REFERENSLITTERATUR:

- Barabasz, A.F., Barabasz, M. & Watkins, J.G. (2011) Single-session manualized ego state therapy (EST) for combat stress injury, PTSD, and ASD, part 1: The theory. *Int J Clin Exp Hypn*, 59(4): 379-391.
- Barabasz, A.F., Barabasz, M., Christensen, C. & Watkins, J.G. (2012a) *Abreactive egostate therapy manual for combat stress injury, PTSD, and ASD: Clinician's edition*. Palouse, WA: Authors, distribution restricted.
- Barabasz, A.F., Barabasz, M. & Watkins, J.G. (2012b) Single-session manualized ego state therapy (EST) for combat stress injury, PTSD, and ASD, part 2: The procedure. *Int J Clin Exp Hypn*, 60(3): 370-381.
- Barabasz, A., Barabasz, M., Christensen, M., French, M. & Watkins, J.G. (2013) Efficacy of single-session abreactive ego state therapy for combat stress injury, PTSD, and ASD. *Int J Clin Exp Hypn*, 61(1):1-19.
- Boon, S., Steele, K. & van der Hart, O. (2011/2012) *Att hantera traumarelaterad dissociation: färdighetsträning för patienter och deras terapeuter*. Stockholm: Insidan.
- Brown, D. P., & Fromm, E. (1986). *Hypnotherapy and hypnoanalysis*. New York, NY: Lawrence Earlbaum.
- Christensen, C, Barabasz, A.F & Barabasz, M. (2009) Effects of an affect bridge for age regression. *Intl. Journal of Clinical and Experimental Hypnosis*, 57(4): 402-418.
- Erickson, M.H., Rossi, E. & Rossi, S. (1976) *Hypnotic realities. The induction of clinical hypnosis and forms of indirect suggestion*. New York: Irvington. På svenska: *Hypnotiska verkligheter*. Stockholm: Natur och Kultur. Delar av 200 sidor.
- Frederick, C. & McNeal, S. (1999). *Inner strengths: Contemporary psychotherapy and hypnosis for ego-strengthening*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Forgash, C. (2005) Deepening EMDR Treatment Effects Across the Trauma Spectrum: Integrating EMDR and Ego State Work. In *EMDR tidningen Årgång 7, Nummer 2*. Föreningen EMDR Sverige.
- Gelinas, D. J. (2003). Integrating EMDR into phase-oriented treatment for trauma. *Journal of Trauma & Dissociation*, 4(3), 91-135.
- Gendlin, E. (1978) *Focusing*. New York. Finns i svensk översättning
- Gerge, A. (2005) Hypnosis and EMDR – two siblings from the tree of healing – rivalry or cooperation? *Hypnos the Journal of European Society of Hypnosis in Psychotherapy and Psychosomatic Medicine* 32, 132-138.
- Gerge, A. (2010) *Trauma – om psykoterapi vid posttraumatisk och dissociativ problematik*. Ludvika: Dualis. Delar av 319 sidor.
- Gerge, A. (2011b) Hur stort är inslaget av klinisk hypnos i rytmiskt upprepande behandlingar som till exempel fokuserad akupressur? *Hypnosnytt*, 3: 6-15.
- Gerge, A. (2013) *Hypnosbaserad Egostate terapi*. Insidan, Stockholm. 256 sidor.
- Gerge, A. (red) (2010a). *Psykoterapi vid dissociativa störningar*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. & Rosen, G. (red) (2011) *Klinisk hypnos vid smärtbehandling – metod och evidens*. Stockholm: Insidan. Cirka 200 sidor av 331 sidor.

- Gerge, A. (red) (2013a). *Vad har du varit med om? : PTSD och dissociation hos barn och unga. Förekomst, diagnostik och behandling*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (red). (2013b). *Hälsofrämjande kommunikation i vård och omsorg*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (red). (2015). *Psykoterapi som hjälper : metoder för vården*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (2018). Revisiting the Safe Place: Method and Regulatory Aspects in Psychotherapy when Easing Allostatic Overload in Traumatized Patients. *International Journal of Clinical and Experimental Hypnosis*. <http://dx.doi.org/10.1080/00207144.2018.1421356>
- Hartland, J. (1966). *Medical and dental hypnosis and its clinical applications*. London, UK: Ballière Tindall.
- Kluft, R.P. (1994). Applications of hypnotic phenomena. *Hypnos*, 21: 205-233.
- Kluft, R.P. (2012a). Enhancing workshop safety: Learning from colleagues' adverse experiences (Part I—Structure/Content). *Am J Clin Hypn*, 55: 85–103.
- Kluft, R. P. (2012b). Enhancing workshop safety: Learning from colleagues' adverse experiences (Part II—Structure/Policy). *Am J Clin Hypn*, 55: 104–122.
- Kluft, R.P. (2012c). Issues in the detection of those suffering adverse effects in hypnosis training workshops. *Am J Clin Hypn*, 54: 213–232.
- Kluft, R.P. (2012d). Hypnosis in the treatment of Dissociative Identity Disorder and Allied States: an overview and case study. *South Afr J Psychology*, 42(2): 146-155.
- Kluft, R.P. (2013). *Shelter from the Storm: Processing the Traumatic Memories of DID / DDNOS Patients with The Fractionated Abreaction Technique (A Vademecum for the Treatment of DID / DDNOS) (Volume 1)*. North Charleston, South Carolina: Create Space Independent Publishing Platform.
- Van der Hart, O. (2012) The use of imagery in phase 1 treatment of clients with complex dissociative disorders. *Eur J Psychotraumatology*, 3: 8458 - <http://dx.doi.org/10.3402/ejpt.v3i0.8458>
- Watkins, J. G. & Barabasz, F.A. (2008) *Advanced Hypnotherapy: Hypnodynamic Techniques*. New York: Routledge. Huvuddelen av 351 sidor.

Tillkommer:

Ljudfiler för självupplevelse och metodfördjupning Gerge, A. (2002-2013). Artiklar kan tillkomma.

Fördjupande referenslitteratur:

- Barabasz, A.F., Olness, K., Boland, R. & Kahn, S. (2010) *Medical Hypnosis Primer: Clinical and Research Evidence*. New York: Routledge.
- Barabasz, A. F. & Watkins, J.G. (2005). *Hypnotherapeutic techniques*, (2nd ed.). New York: Brunner-Routledge.
- Cardeña, E., Maldonado, J., van der Hart, O., Spiegel, D. (2009) Hypnosis. In: Foa, E.B, Keane, T., Friedman, M.J. (Eds.). *Effective treatments for PTSD*, 2nd Ed. (pp. 427-457). New York: Guilford.
- Cardeña, E. (2000) hypnosis, in: *Effective treatments for PTSD Practice guidelines from the international society for traumatic stress studies*. Eds: Foa, E.B, Keane, T.M. and Friedman, M.J. NY: Guilford Press, pp 247-279.
- Cozolino, L. (2002) *The neuroscience of psychotherapy. Building and rebuilding the human brain*. NY: Norton.
- Cozolino, L. (2006) *The neuroscience of human relations. Attachment and the developing social brain Building and rebuilding the human brain*. NY: Norton.
- Christensen, C. Barabasz, F. & Barabasz, M. (2013) Efficacy of Abreactive Ego State Therapy for PTSD: *Trauma Resolution, Depression, and Anxiety*. *Int J Clin Exp Hypn*, 61(1): 20-37.
- Chu, J. (1998) *Rebuilding shattered lives The responsible treatment of complex post traumatic and dissociative disorder*. NY: John Wiley & sons Inc.
- Courtois CA, Ford JD (Eds.) (2009). *Treating Complex Traumatic Stress Disorders: An Evidence-Based Guide*. New York: The Guilford Press.
- Dube, S.R., Fairweather, D., Pearson, W.S., Felitti, V.J., Anda, R.F., Croft, J.B. Cumulative childhood stress and autoimmune diseases in adults. *PsychosomMed* 2009;71(2):243–50.
- Enqvist, B. (2004) *Inbjudan till trance. Hypnos i vård och terapi*. Stockholm: Mareld.
- Fischer, R. (1976). Hypnotic recall and flashback: The remembrance of things present, *Confinia Psychiat*, 19: 149-173.
- Fischer, R. (1977). On flashback and hypnotic recall, *Int J Clin Exp Hypn*, 25: 217-235.
- Foa EB, Keane TM, Friedman MJ & Cohen AC (2009). *Effective Treatments for PTSD: Practice Guidelines from the International Society for Traumatic Stress Studies*. New York: Guilford Press.

- Gerge, A. (2009) *Hypnos i psykoanalytiskt arbete - ett integrativt perspektiv*. Insidan, Stockholm. Formulärets nederkant
- Gerge, A. (2011a) *Empatirött : att utveckla välmående i vård- och omsorgsyrken*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (red) (2013) *Vad har du varit med om?: PTSD och dissociation hos barn och unga. Förekomst, diagnostik och behandling*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (red) (2013) *Hälsofrämjande kommunikation i vård och omsorg*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A. (red), Ranch, M., Rudstam, G. (2010) *Kreativt gestaltande psykoanalytiskt arbete*. Stockholm: Insidan.
- Gerge, A & Lander, K. (2012/2015) *PTSD : en handbok för Dig som drabbats av psykisk traumatisering som barn eller vuxen*. Stockholm: Insidan. 171 sidor.
- Gilbert, P. (2010) *Compassion focused therapy: Distinctive Features (CBT Distinctive Features)*. New York: Routledge.
- Hunter, M. E. (2007) *Healing scripts. Using hypnosis to treat trauma and stress*. Trowbridge: Cromwell Press.
- Kirsch, I. "Hypnosis and Placebos: Response Expectancy as a Mediator of Suggestion Effects" (pdf). *Anales de Psicología* 1999;15(1): 99–110. http://www.um.es/analesps/v15/v15_1pdf/10h08kirsch.pdf.
- Kirsch, I. (1996a) Hypnosis in psychotherapy: Efficacy and mechanisms. *Contemporary Hypnosis*, 13: 109-114.
- Kirsch, I. (1996b) Hypnotic Enhancement of Cognitive-Behavioral Weight Loss Treatments - Another Meta-Analysis. *J Consulting Clinical Psychology*, 64(3): 517-519.
- Kirsch, I. (1999) "Hypnosis and Placebos: Response Expectancy as a Mediator of Suggestion Effects" (pdf). *Anales de Psicología* 15(1): 99–110. http://www.um.es/analesps/v15/v15_1pdf/10h08kirsch.pdf.
- Kirsch I., Montgomery G., & Sapirstein G. (1995). Hypnosis as an adjunct to cognitive-behavioral psychotherapy: A meta-analysis. *J Consulting Clinical Psychology*, 63: 214-220.
- Kirsch, I., & Lynn, S. J (1998a) Dissociation theories of hypnosis. *Psychological Bulletin* 123 (1): 100–15.
- Kirsch, I., Capafons, A, Cardena-Buelna, E, & Borrás, SA. (1998b). *Clinical hypnosis and self-regulation: A cognitive-behavioral perspective*. Washington, DC: APA
- Kluft, R.P. (1991) Hypnosis in childhood trauma. In: W. Wester, & D.J. O'Grady (eds.) *Clinical hypnosis with children* (pp. 53-68). New York: Brunner/Mazel.
- Kluft, R.P. (1992) The use of hypnosis with dissociative disorders. *Psychiatr Med*, 10(4): 31-46.
- Kluft, R.P. (1992) Enhancing the hospital treatment of dissociative patients by developing nursing expertise in the application of hypnotic techniques without formal trance induction. *AmJ Clin Hypn*, 34: 158-167.
- Kluft, R.P. (2007) Applications of innate affect theory to the understanding and treatment of dissociative identity disorder. In: E. Vermetten, M.J. Dorahy & D. Spiegel (eds.) *Traumatic dissociation: Neurobiology and treatment* (pp. 301-316). Washington, DC: American Psychiatric Publishing.
- Kluft, R.P. (2009) A Clinician's Understanding of Dissociation Fragments of an Acquaintance. In: P. F. Dell, & J. A. O'Neil, *Dissociation and the Dissociative Disorders: DSM-V and Beyond*. New York: Routledge.
- Lang, E.V., Berbaum, K.S., Pauker, S.G., Faintuch, S., Salazar, G.M., Lutgendorf, S., Laser, E., Logan, H. & Spiegel, D. Beneficial effects of hypnosis and adverse effects of empathic attention during percutaneous tumor treatment: when being nice does not suffice. *J Vasc Interv Radiol*, 2008;19(6): 897-905.
- Levine, P. (2010) *In an Unspoken Voice: How the Body Releases Trauma and Restores Goodness*. Berkeley, CA: North Atlantic Books.
- Lynn, S. J. & Kirsch, I. (2005) *Essentials of Clinical Hypnosis: An Evidence-based Approach*. Washington, DC: American Psychological Association (APA).
- Lynn, S. J. & Cardena, E. (2007). Hypnosis and the treatment of posttraumatic conditions: An evidence-based approach. *Int J Clin Exp Hypn*, 55(2): 167-188.
- Michel P-O (red.), Bergh Johannesson K, Lundin O, Nilsson D & Otto U (2010). *Psykoanalytologi*. Lund: Studentlitteratur. Ca 220 sidor.
- Nathanson D.L. (2009) Affect and hypnosis: on paying friendly attention to disturbing thoughts. *Int J Clin Exp Hypn*. 57(4):319-42.
- Porges, S. (2011) *The Polyvagal Theory - Neurophysiological foundations of emotions, attachment, communication, and self-regulation*. New York: WW Norton.
- Rothschild, B. (2000) *The body remembers: The psychophysiology of trauma and trauma treatment*. New York: Norton. 170 sidor.
- Schore, A.N. (2009). Attachment Trauma and the Developing Right Brain: Origins of Pathological Dissociation. In: P. F. Dell, & J. A. O'Neil, *Dissociation and the Dissociative Disorders: DSM-V and Beyond*. New York: Routledge.
- Short, D., Erickson, B.A. & Erickson-Klein, R. (2005) *Hope and resilience: Understanding the psychotherapeutic strategies of Milton H Erickson*. Bancyfelin, Carmarthen: Crown House Publishing.

- Siegel, D. (2010) *Mindsight. Reflection and attunement in the cultivation of well-being*. New York: Norton.
- Sterling, P. & Eyer, J. (1988). Allostasis: A new paradigm to explain arousal pathology. In: *Handbook of life stress. Cognition and health*. Fisher, S. & Reason, J. (red.) 629 – 649. New York: John Wiley & Sons.
- Watkins, J. G. (1971/1997) The affect bridge: A hypnoanalytic technique. *International journal of clinical and experimental hypnosis*, 19, 21-27.
- Watkins, H. H.(1978) Ego state therapy. In J. G. Watkins (ed.), *The therapeutic self*. NY: Human Sciences.
- Yang, B-Z., Zhang, H., G., W., Weder, N., Douglas-Palumberi, H., Perepletchikova, F., Gelernter, J. & Kaufman, J. Child Abuse and Epigenetic Mechanisms of Disease Risk. *Am J Prev Med* 2013;44(2):101–107.
- Yapko, M.D. (2011) *Mindfulness and Hypnosis: The Power of Suggestion to Transform Experience*. New York: W.W. Norton.